

22. *Dr. Robert Mendenhall*. What Is Competency-Based Education? URL : https://www.huffingtonpost.com/dr-robert-mendenhall/competency-based-learning-_b_1855374.html.
23. *Competency based education*. URL : <https://www.waldenu.edu/experience/tempo-learning/resource/what-is-competency-based-education#wICfPK34hwOFBeOv.99>.
24. *Engineering Competency Model*. URL : <https://www.careeronestop.org/competencymodel/competency-models/Engineering.aspx>.
25. *Forschungsorientierte Lehre an der freien Universitaet*. URL : <http://www.fu-berlin.de/sites/fole/evaluation-instrumente/kompetenzmodell/index.html>.
26. *David Wakefield*. Lehren und Lernen. URL : Lehren-und-lernen.ch.
27. *Jinchao Lin*. Research on Chinese University Teacher's Competency Available from. URL : https://www.researchgate.net/publication/26642783_Research_on_Chinese_University_Teacher.
28. *Competence Iceberg*. URL : <http://www.managementstudyguide.com/competency-iceberg-model.htm>.
29. *SHRM Body of Competency and Knowledge (SHRM BoCK™)*. URL : <https://www.shrm.org/certification/about/BodyofCompetencyKnowledge/Pages/default>.
30. *Competency architecture*. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/Competency_architecture.

УДК 378.147

КРАСІЛЬНИКОВА Олена, к. і. н., доцент кафедри філософських та соціальних наук Київського національного торговельно-економічного університету

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ЯК ОСНОВА ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ

Досліджено проблему впровадження компетентнісного підходу в освітній процес. На основі наукової літератури здійснено аналіз понять "компетенція" та "компетентність".

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетентність, компетенція, ключові компетенції, освіта.

Красильникова Е. Компетентностный подход как основа философии образования. Исследована проблема внедрения компетентностного подхода в образовательный процесс. На основе научной литературы проанализированы понятия "компетенция" и "компетентность".

Ключевые слова: компетентностный подход, компетентность, компетенция, ключевые компетенции, образование.

Постановка проблеми. Освіта відіграє важливу роль у розвитку особистості та суспільства. Вона є одним із засобів розвитку людства.

© Красильникова О., 2018

ISSN 1727-9313. ВІСНИК КНТЕУ. 2018. № 1 _____ 147

В умовах сучасного глобалізованого світу, для якого характерні суперечності між глобальним та локальним, всезагальним та індивідуальним, традиціями та сучасністю, духовним та матеріальним, освіта покликана стати одним із засобів вирішення проблем ХХІ ст. Сучасна філософія освіти повинна виробити нові освітні методи та підходи, а також нову технологію процесу отримання знань. Тому все більшого значення набуває звернення до компетентнісного підходу, розгляду його як з'єднуючої ланки між освітнім процесом та реальними вимогами суспільства.

В умовах реформування української освіти, наближення її до європейських стандартів, особливої актуальності набуває запровадження компетентнісного підходу в систему вітчизняної освіти, з'ясування його сутності та особливостей, а це в свою чергу, веде до зацікавлення цією проблематикою та всебічного її вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемі компетентнісного підходу в освіті, сутності понять "компетентність" та "компетенція" присвячено чимало наукових праць. Оскільки компетентність виступає як міждисциплінарна категорія, її дослідженням займаються представники різних галузей знань: філософи, педагоги, психологи, соціологи, економісти, філологи та інші науковці. До розгляду питання компетентнісного підходу в освіті одними з перших звернулися західноєвропейські дослідники, однак їхні праці присвячені переважно опису структури компетенцій та компетентності.

Серед сучасних українських публікацій слід відмітити колективну монографію Л. Антонюк, Н. Василькової, Д. Ільницького, І. Кулаги та В. Турчанінової, присвячену світовому досвіду впровадження компетентнісного підходу у вищу освіту, визначено та проаналізовано проблеми та недоліки його застосування. [1]. Науковцями виділено етапи становлення компетентнісно орієнтованої освіти, розглянуто реалізацію компетентнісного підходу в рамках Болонського процесу, а також досліджено практику його застосування в США.

Теоретичному аналізу понять "компетенція" та "компетентність", їх порівнянню, визначенню спільних та відмінних рис присвячено публікації Б. Грудиніна, С. Лейко, М. Голованя, Д. Астаф'єва, Е. Зеєра та Е. Симанюк [2–6]. Запровадження компетентнісного підходу в систему вищої освіти України, аналіз вітчизняного законодавства в контексті його реалізації, а також авторська методика практичного впровадження управлінського механізму надання компетентнісної освіти висвітлено у дослідженні І. Федорової та М. Житник [7]. Однак, незважаючи на наявність певної кількості публікацій з цієї проблеми, компетентнісний підхід в освіті потребує подальшого всебічного та ґрунтовного дослідження.

Метою статті є визначення сутності компетентнісного підходу для сучасної системи освіти та аналіз понять "компетентність" та "компетенція".

Матеріали та методи. Для дослідження сутності компетентного підходу застосовано ряд загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, зокрема, аналізу та синтезу, проблемно-хронологічний, системно-структурний та порівняльний.

Результати дослідження. Компетентно орієнтована освіта почала формуватися у 70-х роках минулого століття у США. Однак витоки цього процесу можна віднайти ще в епоху Просвітництва, коли європейське суспільство стало на шлях капіталістичних перетворень. Система освіти країн Західної Європи була орієнтована на задоволення потреби промислового виробництва у кваліфікованих спеціалістах. З розвитком науки і техніки постіндустріальне суспільство стикнулося з проблемою нестачі фахівців, які здатні швидко адаптуватися до змін та вдосконалювати свої знання. Це стало причиною звернення європейської освіти до компетентного підходу.

Дослідниця І. Зимня наводить такі причини запровадження компетентного підходу в освіту: тенденція інтеграції та глобалізації світової економіки; необхідність гармонізації структури європейської вищої освіти у зв'язку з Болонським процесом; зміна освітньої парадигми; різноманітність понятійного змісту терміна "компетентністний підхід"; вказівки органів управління освітою.

На думку деяких науковців, причини підвищеного інтересу до понять "компетенції", "компетентність", "компетентністний підхід" обумовлені: необхідністю розробки нової концепції освіти, яка відображала б зміни, спрямовані на відтворення таких властивостей особистості, як мобільність, динамізм, конструктивність, професіоналізм; пошуком нових підходів до визначення цілей, розробки змісту та організації освіти; потребою модернізації загальної та професійної освіти з метою її відповідності запитам суспільства та потребам особистості [8, с. 44].

За визначенням А. Бермуса, компетентністний підхід пов'язаний з ідеєю цілеспрямованості та цілезаданості процесу навчання, за яким компетенції задають вищий, загальний рівень умінь та навичок, а зміст освіти визначається чотирикомпонентною моделлю (знання, уміння, досвід творчої діяльності та досвід ціннісного ставлення).

Д. Астаф'єв вважає, що компетентністний підхід – це метод моделювання результатів навчання і встановлення їх як норм якості вищої освіти [5, с. 145]. Інші дослідники розглядають компетентністний підхід як пріоритетну орієнтацію на цілі – вектори освіти: здатність до навчання, самовизначення, самоактуалізація, соціалізація і розвиток індивідуальності [6, с. 25].

Загалом компетентністний підхід в освіті можна розглядати як спрямованість освітнього процесу на здобуття, розвиток та вдосконалення компетенцій та компетентності.

Дослідники виділяють три етапи становлення компетентного підходу в освіті. *Перший етап* припадає на 60–70-ті роки ХХ ст.

і пов'язаний з введенням у науковий апарат категорії "компетенція", а також зі створенням передумов для виокремлення понять "компетенція" та "компетентність".

У 1970–1990-х роках, на *другому етапі*, категорії "компетенція" та "компетентність" починають використовувати у теорії та практиці вивчення мови, зокрема іноземної. Значна увага приділяється розробці змісту понять "соціальні компетенції" та "соціальна компетентність". Для цього етапу характерним є не лише дослідження самих компетенцій (дослідники виділяють від 3 до 37 її різновидів), а й намагання організувати навчання таким чином, щоб формування компетенцій стало кінцевим результатом процесу навчання.

Третій етап становлення компетентнісного підходу в освіті характеризується процесом його інституціоналізації, інтеграції в національні освітні системи, а також впровадженням цього підходу у рамках Болонського процесу. У цей час провідні міжнародні організації, зокрема ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, ПРООН, Рада Європи, ОЕСР виявили значний інтерес до запровадження компетентнісного підходу в освіту. Деякі з них проводили дослідження цієї проблематики і намагалися спрямовувати свою діяльність на запровадження компетентностей у зміст освіти. Йдеться, зокрема, про діяльність Організації економічного співробітництва та розвитку, Ради Європи та ін.

Звернемося до ключових понять: "компетентність" та "компетенція", на яких базується реалізація компетентнісного підходу в освіті. На сьогодні в науковій літературі немає єдиного підходу до трактування означених понять, дослідники пропонують багато визначень. Чимало з них є тотожними або навіть суперечать одне одному.

Термін "компетентність" увійшов у науковий обіг у 60-х роках ХХ ст. У той же час у США, Великобританії та Німеччині використовувалося поняття "компетентнісна освіта", яке трактувалося як досягнення певного освітнього результату. У словнику іншомовних слів, компетентність визначена як обізнаність, поінформованість, авторитетність.

Спробу дати визначення терміну "компетентність" робили чимало міжнародних організацій, зокрема Міжнародний департамент стандартів для навчання, досягнення та освіти (*IBSTPI*), Міжнародна комісія Ради Європи, Організація економічного співробітництва та розвитку тощо. Більшість з них трактують компетентності як фундаментальні знання або вміння, а компетентність як здатність кваліфіковано виконувати свої професійні обов'язки [2, с. 144].

І. Федорова та М. Житник надають такі визначення компетентності: ступінь вираженості професійного досвіду, яким володіє людина в межах компетенції певної посади; ґрунтовне знання та володіння своєю справою, розуміння сутності роботи, що виконується; сукупність знань, що дають змогу професійно судити про щось; наявність знань і досвіду, необхідних для ефективної діяльності в заданій предметній сфері [7, с. 42].

Компетентність можна розглядати також як категорію, що дозволяє визначити ступінь підготованості фахівця за обсягом вивченого матеріалу та сукупністю професійних вмінь.

Термін "компетенція" також має багато значень. Сучасний словник іншомовних слів містить два трактування терміна "компетенція": по-перше, як кола повноважень певної установи або посадової особи; по-друге, як сферу питань, в яких особа достатньо обізнана.

Дослідники Е. Зеєр і Е. Симанюк, розглядаючи компетентнісний підхід до модернізації професійної освіти, зазначають, що важливою складовою компетенції є досвід-інтеграція в єдине ціле, засвоєних людиною окремих дій, способів та методів вирішення завдань [6, с. 27].

А. Хуторський вважає, що компетенція – це деяка попередньо запланована вимога до освітньої підготовки людини, певний орієнтир для засвоєння, образ її майбутнього [9].

Цікавим є визначення, згідно з яким термін "компетенція" можна розглядати як здатність творчо та ефективно застосовувати здобуті знання та вміння не лише у професійній діяльності, а й у сфері міжособистісних відносин, ситуаціях взаємодії між людьми (Міжнародна конференція 2004 р.) [1, с. 5].

У Рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради Європи (2008 р.) міститься таке визначення: компетенція – це доведена можливість застосовувати знання та уміння, а також здібності (методологічні, соціальні, особисті) під час навчання та практики, а також для фахового й особистісного розвитку.

В. Хутмакер зазначає, що термін "компетенція", будучи близьким до таких понять, як компетентність, здатність, вміння, майстерність, нині за своїм змістом точно не сформульовано. Отже, проаналізувавши різні погляди на сутність цієї категорії, можна дійти висновку, що більшість з них розглядають термін "компетенція" як здатність або вміння застосовувати в реальних ситуаціях здобуті знання, набуті вміння та навички.

Розглянемо основні компетенції, якими повинні керуватися сучасні фахівці. У березні 1996 р. у м. Берні проходив симпозіум, на якому обговорювалося питання необхідності формулювання ключових компетентностей, потрібних для успішного працевлаштування та здобуття вищої освіти. Радою Європи визначено п'ять ключових компетенцій, якими повинні оволодіти "молоді європейці", до яких віднесено:

- політичні та соціальні компетенції (здатність знаходити спільні рішення та нести за них відповідальність, уміння долати конфлікти ситуації, розвивати демократичні інституції);
- компетенції, необхідні для життя в мультикультурній спільноті (толерантність, терпимість, взаємоповага);
- комунікативні компетенції, що передбачають здатність застосовувати у професійному та особистому спілкуванні знання мови;

- компетенції, пов'язані з розширенням глобального інформаційного простору (здатність до критичного аналізу інформації, уміння застосовувати інноваційні технології);
- здатність до безперервного навчання протягом життя [10].

У доповіді "Освіта: прихований скарб" Міжнародної комісії з освіти для XXI ст. Ж. Делор називає чотири базові принципи сучасної освіти: вчитися жити; вчитися пізнавати, тобто оволодіти інструментарієм, необхідним для розуміння світу; вчитися працювати, працювати так, щоб проводити потрібні зміни в середовищі свого існування; вчитися співіснувати, тобто співпрацювати з іншими, залучатися до всіх різновидів людської діяльності. Ці принципи можна охарактеризувати як основні глобальні компетентності. Особливо наголошується на необхідності набувати компетентності, які надають можливість вирішувати різні проблемні ситуації, більшість з яких неможливо передбачити. Компетентність та кваліфікація стануть більш доступними, якщо школярі та студенти зможуть перевіряти свої здібності та набувати досвід, беручи участь, паралельно з навчанням, у різних видах професійної та соціальної діяльності. Для цього необхідно приділяти більшу увагу різним формам чергування навчання і роботи [11].

Принцип безперервного навчання знайшов відображення в ухвалених у грудні 2006 р. Європейським Парламентом та Радою Європейського Союзу Рекомендаціях "Про основні компетенції для навчання протягом усього життя". Рекомендації створювалися з метою сприяння розвитку якісної, модернізованої освіти, яка надасть необхідну фахову підготовку молоді відповідно до вимог та запитів сучасного світу.

Як зазначено у документі, головними цілями формування основних компетенцій є: встановлення та визначення основних компетенцій, необхідних для реалізації власних здібностей, активної громадянської позиції, суспільної єдності, а також здатності застосувати здобуті знання шляхом працевлаштування; підтримка зусиль держав Європейського Союзу щодо забезпечення початковою освітою молодого покоління, яка стане підґрунтям для здобуття подальшої освіти та вдосконалення набутих компетенцій; розробка європейського еталонного рівня для працевлаштування, державних діячів, надавачів освітніх послуг та осіб, що навчаються.

У Рекомендаціях надано визначення компетенції як набору знань, навичок та відношень, що стосуються певної ситуації. Компетенції, якими повинні володіти всі громадяни для реалізації власних здібностей, активної громадянської позиції, суспільної єдності та можливості працевлаштування, визначені як основні. До них належать: володіння мовами, загальні знання у галузі точних наук, уміння пра-

цювати з електронними носіями, освіченість, практичність, ініціативність та ін. [12]. Таким чином, цей документ окреслив основні завдання системи освіти і професійної підготовки для європейських країн.

Відомий британський психолог Дж. Равен у своїй праці "Компетентність у сучасному суспільстві" (1984 р.) розглядає компетентність як багатокомпонентне явище. Більшість компонентів є відносно незалежними один від одного, частина з них належить більшою мірою до пізнавальної сфери, інша – до емоційної. Компоненти компетентності можуть заміщувати одне одного як складові ефективної поведінки [13, с. 253]. На думку вченого, чим більше таких компонентів людина залучає в процес досягнення важливих для себе цілей, тим більша вірогідність, що вона їх досягне.

Дж. Равен визначив 39 різновидів компетентностей, які розглядає як "мотивовані здібності" або "ініціативи". На особливу увагу заслуговують компетентності, пов'язані з психоемоційними та вольовими якостями людини, зокрема це впевненість у собі, наполегливість, довіра, готовність вирішувати складні питання, приймати рішення та нести персональну відповідальність за них, самоконтроль, уміння пристосовуватися до змінних умов, відсутність передвизначеності. Не менш важливими є компетентності, необхідні для співіснування та ефективної взаємодії у колективі: уміння знаходити порозуміння заради досягнення мети, працювати злагоджено та ефективно, дозволити іншим людям приймати самостійні рішення, прислуховуватися до альтернативних точок зору, уміння долати конфлікти та суперечності, здатність орієнтуватися на розширення перспектив та здобутків, уміти працювати не лише як керівник, а й підлеглий, виявляти терпимість до різних стилів життя [13, с. 281–296].

Тобто поняття "компетенція" і "компетентність" охоплюють такі властивості особистості, як мотивація, спрямованість, ціннісні орієнтації, а також інтелектуальні якості, риси характеру та здатність здійснювати розумові операції.

Важливим є також те, що чимало із зазначених компетентностей, на думку Дж. Равена, не є самостійними. Вони взаємопов'язані одне з одним і потребують подальшого дослідження для виявлення зв'язків між ними.

Висновки. Запровадження компетентнісного підходу в освітній процес є важливим завданням сучасної освіти. Він передбачає спрямованість освітнього процесу на формування і розвиток ключових компетенцій особистості, сприяє формуванню здатності самостійно вирішувати професійні проблеми різної складності на основі отриманих знань та власного досвіду, розглядати перешкоди як стимул до подальшого розвитку.

Звернення до компетентнісного підходу обумовлено рядом причин, найважливіша з яких – необхідність трансформування освітньої парадигми через перехід на вищий рівень розвитку науки та виробництва, зміну місії освіти та потребу її модернізації.

Проаналізувавши наукову літературу, дійдемо висновку, що незважаючи на те, що поняття "компетентність" та "компетенція" є близькими за змістом і часто ототожнюються, їх необхідно чітко розмежовувати. Так, компетенцію слід розглядати як сукупність якостей, якими повинен володіти фахівець для ефективної діяльності у певній галузі. А компетентність – як особистісну якість або сукупність якостей, що вже здійснились, тобто володіння певною компетенцією.

Компетентнісний підхід нині став загальносуспільним явищем і претендує на роль нової концептуальної основи, на якій повинна проводитися підготовка фахівців. Адже сутність компетентнісного підходу полягає не стільки в інформуванні людини, що навчається, скільки в здатності навчити її вирішувати проблеми, які можуть виникнути як у професійному, так і повсякденному житті. Тому важливим завданням сучасної освіти є формування у майбутніх фахівців здатності самостійно вирішувати проблеми різної складності на основі отриманих знань та власного досвіду, а також критично мислити, уміти адаптуватися до умов мінливого світу. А цьому сприяє поєднання навчального процесу з професійною практикою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонюк Л. Л., Василькова Н. В., Ільницький Д. О. та ін. Компетентнісний підхід у вищій освіті: світовий досвід. Київ : КНЕУ, 2016. 61 с.
2. Грудинін Б. О. Компетентнісний підхід: сутність висхідних понять та положень. Наук. записки. 2015. Т.2. № 7. С.140–146. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти.
3. Лейко С. В. Поняття "компетенція" та "компетентність": теоретичний аналіз. Педагогічний процес: теорія і практика. Вип. 4. 2013. С. 128–135.
4. Головань М. С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2011. № 8. С. 224–233.
5. Астафьев Д. А. Компетентностный подход в современной философии образования. Молодой ученый. 2010. Т. 2. № 8 (19). С. 145–147.
6. Зеер Э., Сыманюк Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования. Высшее образование в России. 2005. № 4. С. 22–28.
7. Федорова І. І., Житник М. М. Компетентнісний підхід як управлінський механізм реорганізації системи вищої освіти України. Вісн. НТУУ "КПІ". Філософія. Психологія. Педагогіка. 2003. Вип. 2. С.38–46.
8. Тубеева Ф. К. Становление компетентностного подхода в сфере образования. Современные проблемы науки и образования. 2015. № 5. С. 41–47.
9. Хуторской А. В. Ключевые компетенции как компонент личностно-ориентированной парадигмы. Народное образование. 2003. № 2. С. 58–64.

10. Зимняя И. А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании. М. : ИЦ ПКПС, 2004. 41 с.
11. *Доповідь* Міжнародної комісії з освіти для XXI ст. "Освіта: прихований скарб". URL : <https://www.ifap.ru/library/book201.pdf>.
12. Рекомендація 2006/962/ЄС Європейського Парламенту та Ради (ЄС) "Про основні компетенції для навчання протягом усього життя" від 18 груд. 2006 р. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_975.
13. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация ; пер. с англ. М. : Когито-Центр, 2002. 396 с.

Стаття надійшла до редакції 26.01.2018.

Krasilnikova O. Competency-based approach as a basis of educational philosophy.

Background. *In the context of reforming Ukrainian education, bringing it closer to European standards, the introduction of a competency-based approach to the system of domestic education, as well as clarification of its essence and peculiarities, becomes of particular importance.*

The aim of the article is to reveal the essence of the competency-based approach in the modern educational system and to analyze the content of the concepts of competency and competence.

Materials and methods. *To study the essence of the competency-based approach, a number of general scientific and special methods of scientific knowledge were used: analysis and synthesis, problem-chronological, system-structural and comparative.*

Results. *The introduction of a competency-based approach in the educational process is an important task of modern education. Competency-based approach involves the orientation of the educational process to the formation and development of key competences of the individual, necessary in professional and social life. The reasons for introducing a competency-based approach to education are the tendency of integration and globalization of the world economy, the need to harmonize the structure of higher education with the provisions of the Bologna process, the need to change the educational paradigm. The concepts of competency and competence, being close in content, contain essential differences. Competence should be considered as a set of qualities that a specialist should have for effective activity in a particular field, and competency as a personal quality, that has already been realized, that is, the possession of a certain competence.*

Conclusion. *Competency-based approach is a new conceptual basis on which training of specialists in any sphere should be carried out. The essence of the competence approach is the ability to teach a person to think critically, be able to adapt to changing world conditions, and to independently solve problems that may arise both in professional and in everyday life, based on the knowledge gained and their own experience.*

Keywords: competency-based approach, competency, competence, key competences, education.

REFERENCES

1. Antonjuk L. L., Vasyl'kova N. V., Il'nyc'kyj D. O. ta in. Kompetentnisnyj pidhid u vyshnij osviti: svitovyj dosvid. Kyi'v : KNEU, 2016. 61 s.
2. Grudynin B. O. Kompetentnisnyj pidhid: sutnist' vyshidnyh ponjat' ta polozhen'. Nauk. zapysky. 2015. T.2. № 7. S.140–146. Serija: Problemy metodyky fizyko-matematychnoi' i tehnologichnoi' osvity.
3. Lejko S. V. Ponjattja "kompetencija" ta "kompetentnist'": teoretynnyj analiz. Pedagogichnyj proces: teorija i praktyka. Vyp. 4. 2013. S. 128–135.

4. Golovan' M. S. Kompetencija ta kompetentnist': porivnjal'nyj analiz ponjat'. Pedagogichni nauky: teorija, istorija, innovacijni tehnologii'. 2011. № 8. S. 224–233.
5. Astaf'ev D. A. Kompetentnostnyj podhod v sovremennoj filosofii obrazovanija. Molodoj uchenyj. 2010. T. 2. № 8 (19). S. 145–147.
6. Zeer Je., Symanjuk Je. Kompetentnostnyj podhod k modernizacii professional'nogo obrazovanija. Vysshee obrazovanie v Rossii. 2005. № 4. S. 22–28.
7. Fedorova I. I., Zhytnyk M. M. Kompetentnisnyj pidhid jak upravlins'kyj mehanizm reorganizacii' systemy vyshhoi' osvity Ukrainy. Visn. NTUU "KPI". Filosofija. Psyhologija. Pedagogika. 2003. Vyp. 2. S.38–46.
8. Tubeeva F. K. Stanovlenie kompetentnostnogo pohoda v sfere obrazovanija. Sovremennye problemy nauki i obrazovanija. 2015. № 5. S. 41–47.
9. Hutorskoj A. V. Ključevye kompetencii kak komponent lichnostno-orientirovannoj paradigmy. Narodnoe obrazovanie. 2003. № 2. S. 58–64.
10. Zimnjaja I. A. Ključevye kompetentnosti kak rezul'tativno-celevaja osnova kompetentnostnogo pohoda v obrazovanii. M. : IC PKPS, 2004. 41 s.
11. Dopovid' Mizhnarodnoi' komisii' z osvity dlja HHI st. "Osvita: pryhovanyj skarb". URL : <https://www.ifap.ru/library/book201.pdf>.
12. Rekomendacija 2006/962/JeS Jevropejs'kogo Parlamentu ta Rady (JeS) "Pro osnovni kompetencii' dlja navchannja protjagom us'ogo zhyttja" vid 18 grud. 2006 r. URL : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_975.
13. Raven Dzh. Kompetentnost' v sovremennom obshhestve: vyjavlenie, razvitie i realizacija ; per. s angl. M. : Kogito-Centr, 2002. 396 s.

УДК 378:165.18

ІЛЬІНА Галина, к. філос. н., доцент Київського національного університету імені Тараса Шевченка

"ВІЗУАЛЬНА ГРАМОТНІСТЬ" У КОНТЕКСТІ КОГНІТИВНИХ ТА ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ

Досліджено проблему "візуальної грамотності", яка набула актуальності в умовах "суспільства знань", обумовленого інформаційною революцією. За результатами аналізу сучасних методів навчання виокремлено переваги візуальної методики, заснованої на можливостях візуально-образного мислення. На її основі розроблено спеціальні стандарти візуальної грамотності, призначені для використання в академічних проектах і педагогічній практиці.

Ключові слова: візуальний, мислення, пізнання, когнітивний, візуальна грамотність, навчання, інформація.

© Ільїна Г., 2018